

Darbuotojų periodinių sveikatos tikrinimų ir profesinių ligų nustatymo įvertinimas

Darbo vadovas: dr. R. Jankauskas, Higienos institutas

Atsakinga vykdytoja: R. Šidagytė, Higienos instituto Profesinės sveikatos centras

Projektas „Visuomenės sveikatos plėtros strateginių krypčių nustatymas“

Nr. VP1-4.3-VRM-02-V-05-014

Green Vilnius Hotel, Pilaitės prospektas 20

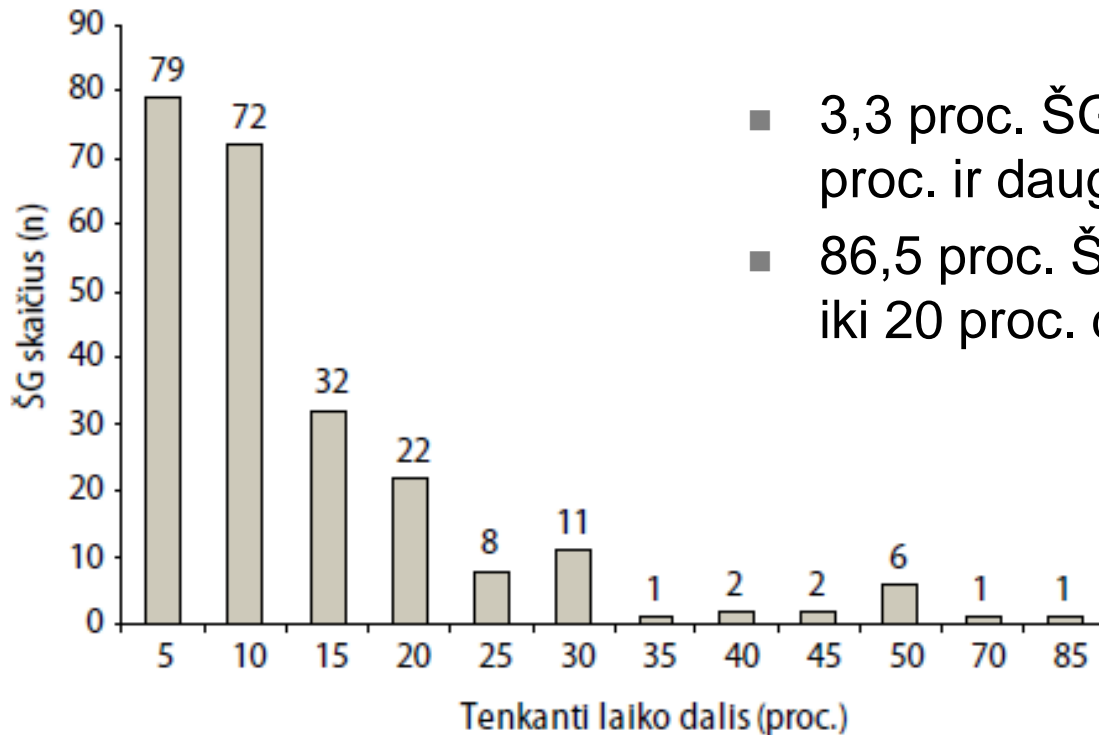
2015-02-26

1. Darbuotojų periodinių sveikatos patikrinimų įvertinimas

- šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų (ŠG) apklausa (238)
  - aprašyti periodinių darbuotojų sveikatos tikrinimų praktiką ŠG požiūriu
  - išanalizuoti ŠG kompetenciją nustatant PL
  - aprašyti ŠG požiūrį į profilaktinių darbuotojų sveikatos tikrinimų tvarką

- Bent kartą per paskutinius 12 mėn. profilaktinį periodinį darbuotojo sveikatos tikrinimą atliko 79,3 proc. ŠG
- Profilaktiniams darbuotojų sveikatos tikrinimams tenkanti darbo laiko dalis:

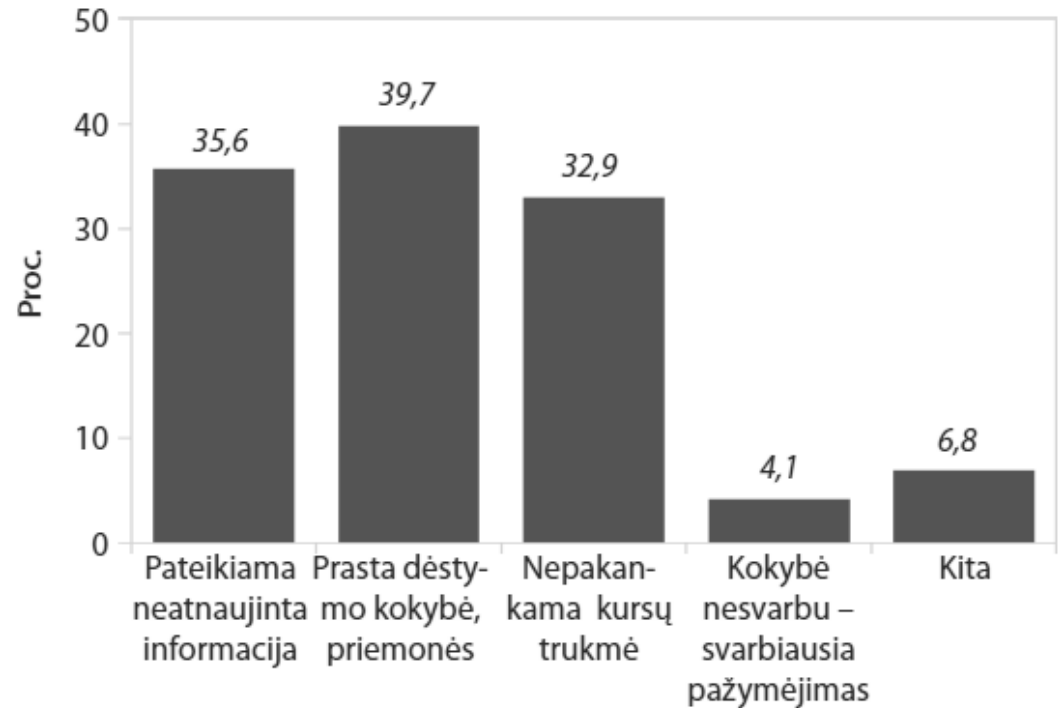

- 3,3 proc. ŠG ši veikla užima 50 proc. ir daugiau darbo laiko
- 86,5 proc. ŠG ši veikla užima iki 20 proc. darbo laiko

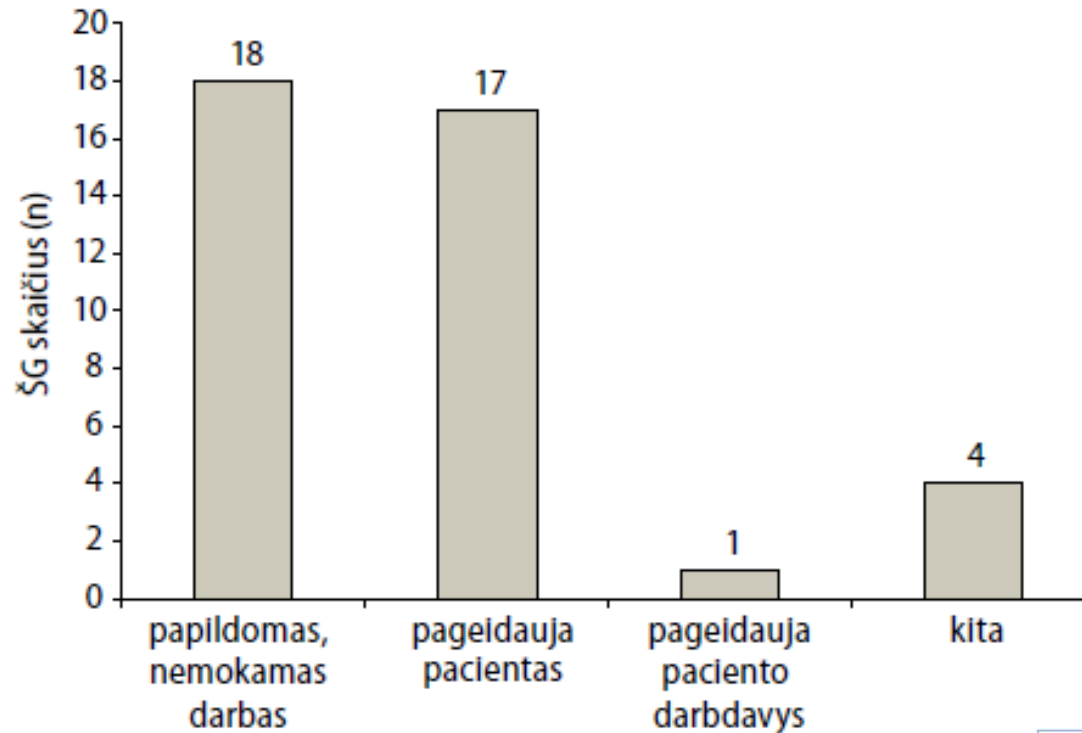
Daugiau negu pusė ŠG savo žinias ir įgūdžius atliekant periodinius darbuotojų sveikatos tikrinimus bei įtariant profesines ligas vertino kaip vidutinius arba nepakankamus

- 19,3 proc. ŠG atlieka periodinius darbuotojų sveikatos tikrinimus, neišklausę darbo medicinos kursų
- 31,9 proc. kursų išklausiusių ŠG paskutinius kursus klausė seniau negu prieš 5 metus
- Konsultacijos su darbo medicinos gydytoju: 35,3 proc. – niekada, 31,1 proc. – retai

- Gerai darbo medicinos kursus vertino 57,6 proc. ŠG.
- Pagrindiniai gydytojų nurodyti kursų trūkumai:

- 50,4 proc. respondentų praktikoje nepasitaikė atvejo, jog įtartų PL
- Įtarę PL, nustatytos formos pranešimą *visada* pildė 62,7 proc. ŠG
- **Priežastys, dėl kurių ŠG nepildė pranešimo apie profilaktinio sveikatos tikrinimo metu darbuotojui įtartą PL:**

Darbdavio įrašyta į asmens medicininę knygėlę informacija, susijusi su profesiniais rizikos veiksniais:

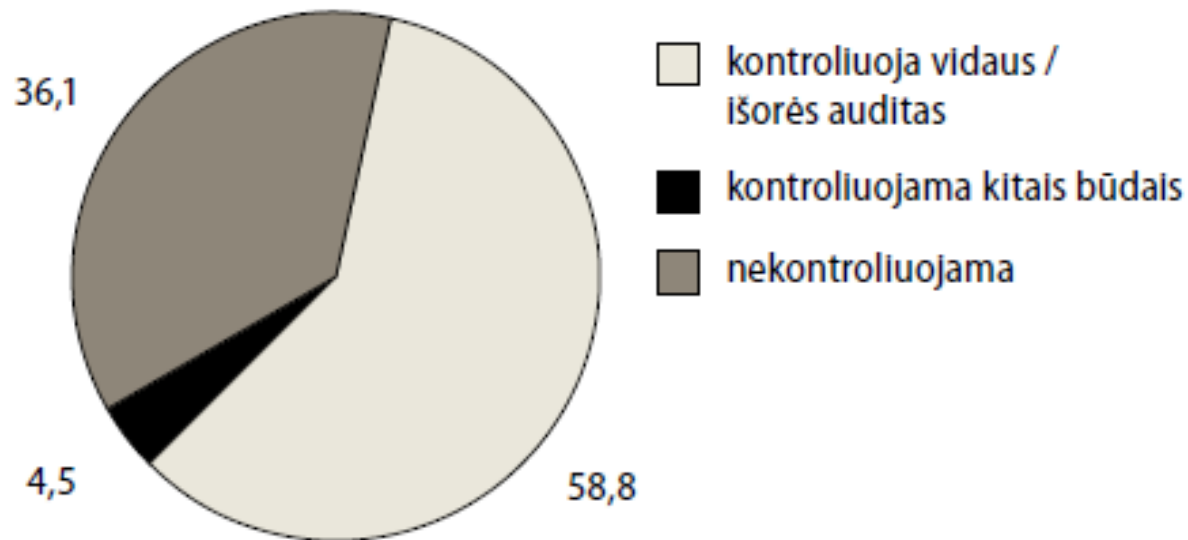
- Pakankama 49,4 proc. gydytojų
- Nepakankama – 32,9 proc.
- Negalėjo tiksliai atsakyti – 17,7 proc.

Jei informacija nepakankama:

- 19,2 proc. neatlieka sveikatos patikrinimo, kol darbdavys nepateikia reikiamos informacijos
- 19,2 proc. remiasi paties paciento suteikta informacija
- 56,7 proc. – „kita“ (siunčia kitų specializacijų gydytojams, tikrinimus atlieka, jeigu patys iš praktikos tiksliai žino kenksmingus veiksnius, remiasi įstatymais ar kita literatūra)

Galimybę susipažinti su darbuotojų, kuriems atlieka profilaktinius sveikatos tikrinimus, darbo sąlygomis įmonėje turi 13,4 proc. ŠG

Gydytojų vykdomos profilaktinių darbuotojų sveikatos tikrinimų veiklos kontrolė (proc.)

Ar tenkina galiojanti profilaktinių darbuotojų sveikatos tikrinimų tvarka?

- 44,5 proc. – sunku pasakyti
- 34,5 proc. – tenkina
- 21 proc. – netenkina

Ar galiojanti profilaktinių darbuotojų sveikatos tikrinimų tvarka yra pakankamai efektyvi ankstyvo profesinės ligos nustatymo požiūriu?

- 46,6 proc. – sunku atsakyti
- 34 proc. – neefektyvi
- 19,3 proc. – efektyvi

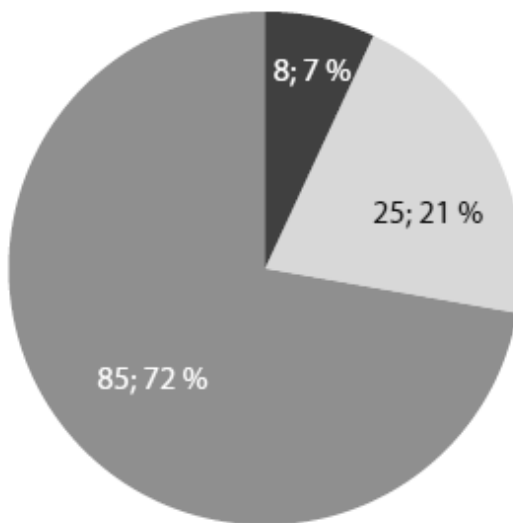
- Tik 14,3 proc. ŠG yra patenkinti teisės aktų nustatytais apmokėjimo už profilaktinius sveikatos tikrinimus tarifais
- 81,5 proc. ŠG teigė, kad negauna jokio priedo prie atlyginimo už profilaktinių sveikatos tikrinimų atlikimą
- 72,3 proc. respondentų nuomone, ŠG turėtų būti finansiškai skatinamas įtarti profesines ligas

2. Profesinių ligų (PL) nustatymo įvertinimas

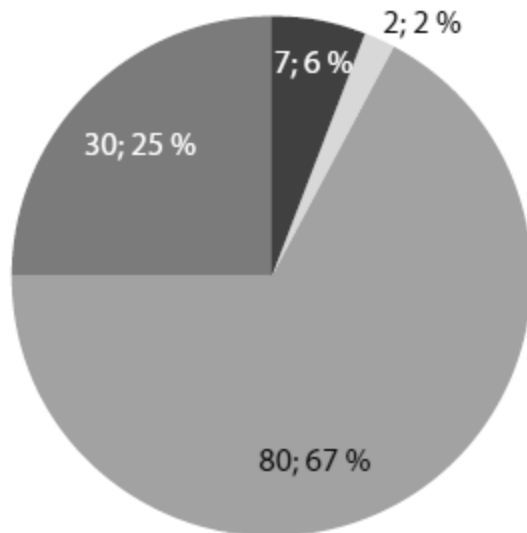
- Asmenų, kurie kreipėsi dėl PL nustatymo, apklausa (119)
  - aprašyti darbuotojų motyvus ir patirtį siekiant PL patvirtinimo
  - aprašyti darbuotojų požiūrį į PL nustatymo procesą

Respondentų nurodytos blogiausios situacijos:
21 proc. – netekti darbo
bijojo labiau negu tolesnio sveikatos blogėjimo

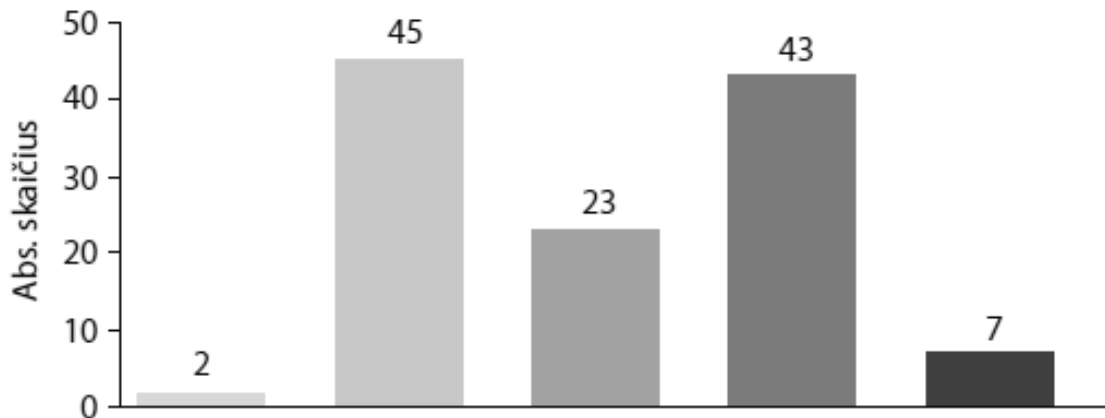
- Atlyginimo sumažėjimas
- Darbo netekimas
- Tolesnis sveikatos blogėjimas

Motyvai siekti PL nustatymo:
67 proc. darbuotojų pagrindinis motyvas – tikėjimasis gauti piniginę kompensaciją

- Piniginė kompensacija
- Paskirtas tinkamas gydymas ir rehabilitacija
- Suteiktos palankesnės darbo sąlygos
- Kiti motyvai

- 84,9 proc. respondentų PL buvo įtarta patiems kreipusis dėl susirgimo į gydytoją. Periodinių darbuotojų sveikatos tikrinimų metu PL buvo įtarta 4,2 proc. respondentų
- **Priežastys, kodėl paskutinio periodinio sveikatos tikrinimo metu profesinė liga nebuvo įtarta:**

- Gydytojui trūko žinių apie respondento ligą
- Gydytojas neskyrė pakankamai laiko ir dėmesio respondento sveikatai tikrinti
- Respondentas nuslėpė savo nusiskundimus nuo gydytojo
- Respondento sveikata paskutinio periodinio sveikatos tikrinimo metu dar buvo geresnė
- Periodinių sveikatos tikrinimų metu profesinė liga ir neturi būti įtarta, nes jie – tik formalumas

- 45 proc. respondentų iki PL įtarimo neturėjo supratimo apie PL
- 13,4 proc. respondentų dėl kreipimosi nustatyti PL darbe nukentėjo finansiškai
- 47,9 proc. respondentų dėl kreipimosi nustatyti PL jaučia įtampą darbe, nes dėl to buvo nepatenkintas jų darbdavys
- Pusė respondentų nurodė, kad PL įtarimo, tyrimo ir nustatymo procesas vyksta nepakankamai greitai, juos vargina būtinos kelionės ir asmeninės išlaidos

Rekomendacijos

- Ilgesnė nei šiuo metu (36 val.) privalomų darbo medicinos kursų trukmė, ŠG žinių bei įgūdžių atnaujinimo mechanizmas
- Darbo medicinos kursus išklausiusių ir profilaktinius darbuotojų sveikatos tikrinimus atlikti teisę turinčių ŠG registracijos sistema
- Finansinės paskatos gydytojams, pranešusiems apie įtartą PL
- Profilaktinių darbuotojų sveikatos tikrinimų kokybės kontrolės sistema
- Keisti LR SAM 2000 m. gegužės 31 d. įsakymo Nr. 301 13 priedą

Higienos institutas, "Mokslo darbai" Nr. 11